

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.III.30.279/2014/2. szám

A Szegedi Ítéltábla a Lichy Ügyvédi Iroda által képviselt **(felperes neve, címe)** alatti székhelyű felperesnek – a Dr. Gyúró Dalma Ügyvédi Iroda által képviselt **(alperes neve, címe)** alatti székhelyű alperes ellen szerződés megszűnéséből eredő követelés iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2014. február 12. napján kelt 6.G.40.250/2012/27. számú ítélete ellen az alperes által 29. sorszám alatt előterjesztett fellebbezésre tekintettel lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 250.000,- (Kettőszázötvenezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A peres felek 2012. május 1. napján írásban vállalkozási keretszerződés megjelölésű megállapodást kötöttek, mely alapján alperes vállalta, hogy a felperes eseti megrendelése alapján javára karbantartási és kivitelezési feladatokat végez a szerződés mellékletében foglalt egyedi műszaki tartalom szerint. A szerződés 2. pontjában vállalkozói díj megállapításként a szerződés 1. számú mellékletét képező díjtáblázatra utaltak, megjegyezve, hogy ettől eltérően az egyedi megrendelésekben más díjazás (vállalkozói átalányár) is kiköthető. A szerződést 2012. december 31-ig terjedő időbeli hatállyal kötötték azzal, hogy annak bármely okból bekövetkező megszűnése nem érinti a még hatályos egyedi szerződésekben foglalt kötelezettségek teljesítését, a keretszerződés rendelkezései mindaddig hatályosak, amíg felek között aktuális egyedi szerződés még hatályban van. Az egyedi megrendeléseket szabályozó 4. pont szerint a megrendelő a szerződéshez kapcsolódó egyedi megrendeléseket az elvégzendő feladatokról írásban küldi meg a vállalkozó számára, a befejezési határidő feltüntetésével. A megrendelésnek kötelező tartalmi elemeit is előírták a felek, elsősorban annak kiemelése mellett, hogy az egyes esetekben keretszerződés mellékletét képező műszaki tartalmat is fel kell tüntetni. A vállalkozónak az egyedi megrendelést írásban kell visszaigazolni. A megrendelés és annak visszaigazolása a felek között vállalkozási szerződést léptet hatályba, mely a keretszerződésen alapuló egyedi szerződésnek minősül. Az egyedi szerződésekben nem szabályozott kérdések tekintetében a keretszerződés rendelkezései irányadóak. A keretszerződés általános rendelkezése, hogy a munkavégzéshez szükséges szerszámokat, gépeket a vállalkozó biztosítja, a teljesítés helye a megrendelő telephelyei, illetve az egyedi megrendelésben meghatározott más munkaterület. A szerződő felek a 8. pontban az egymás közti elszámolás módjáról rendelkeztek, a 12. pont a megrendelő feladatait, míg a 13. pont a vállalkozó kötelezettségeit részletezi.

A keretszerződés 17. pontja a szerződés megszüntetéséről szól, eszerint megrendelő jogosult a szerződés azonnali hatályú kártérítés fizetési kötelezettség nélküli felmondására, amennyiben a vállalkozó nevében és/vagy képviselőjében eljáró bármely személy, vagy teljesítési segéd (alvállalkozó)

- a) súlyosan megsérti a megrendelő, beruházó, vagy a X... csoport etikai kódexében foglaltakat,
- b) megsérti a szerződésben vállalt titoktartási kötelezettségét,
- c) a vállalkozó nyilatkozatával vagy magatartásával, eljárásával sérti a megrendelő, beruházó vagy X... Nyrt. jóhírét, üzleti tisztességét,
- d) ha a jelen szerződésben rögzített teljesítési határidő lejárt előtt nyilvánvalóvá válik, hogy a vállalkozó a vállalt feladatait csak olyan számottevő késéssel tudja elvégezni, ami már a megrendelőnek nem áll érdekében,
- e) ha a vállalkozó késedelembe esik és a megrendelő megfelelő határidőt tartalmazó felszólítására sem vállal póthatáridőt,
- f) a póthatáridő eredménytelenül telt el, vagy ha a vállalkozó elmulasztja a szerződésben rögzített teljesítési határidőt és megrendelőnek a további teljesítés nem áll az érdekében, vagy vállalkozó a szerződésben foglalt és fent külön nem nevesített kötelezettségeit ismételtelen vagy súlyosan megszegi,
- g) a vállalkozó fizetéseképtelen, csődeljárást kezdeményez, vagy ellene felszámolási eljárást kezdeményeztek,
- h) a közbeszerzési jogszabályokkal összeegyeztethetetlen magatartást tanúsít,
- i) megsérti a közbeszerzés jogviszonyra vonatkozó tételes szabályokat, beleértve az eljárás rendelkezésére álló feltételeiből, dokumentumaiból származó kötelezettségeket is,
- j) nem megfelelő minőségben végzi a munkát.

A felsorolt esetek bármelyikének bekövetkeztekor a megrendelő jogosult a szerződéstől elállni, azonban a felek ekkor is teljes körű elszámolást írtak elő.

A peres felek az ismertetett vállalkozási keretszerződés keretei között 2012. nyár végéig, szerződési kötelezettségeiket kölcsönösen betartva folyamatosan együttműködtek. Felperes az egyedi alperesi megrendelések alapján végzett szerelési, karbantartási munkákat, melyek ellenértékével rendszeresen elszámoltak.

Az alperesi ügyvezető 2012. augusztus 23. napján kelt levelében arról tájékoztatta a felperest, hogy a X... Nyrt. mint az alperes egyik legfontosabb megrendelője, rendkívül súlyosan ítélte meg az egyik projekt megvalósítása során bekövetkezett munkahelyi baleseteket. A **(projekt megnevezése)** projekt megvalósítása során ugyanis két baleset történt, ez negatívan befolyásolta az alperesi társaság megítélését. Az alperesi ügyvezető ezen túlmenően arról adott tájékoztatást, hogy a jövőben nem áll módjában felperest, mint alvállalkozót foglalkoztatni. Ennek megfelelően alperes az év végéig terjedő további időszakban újabb egyedi megrendelést már nem adott a felperes részére.

A felperes a keresetében előterjesztett az 50.783.032,- Ft és járulékai iránti követelését a per során beszerzett szakvéleményt elfogadva leszállította, és 11.411.367,- Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni alperest, a felek közötti szerződéses jogviszony, alperesi érdekkörbe tartozó okból bekövetkezett megszűnésére hivatkozással. Keresetének indokaként előadta, hogy felek közötti keretszerződés részletesen szabályozta felek szerződésbeli kötelezettségeit és jogait, így az megfelelt a vállalkozási szerződés kritériumainak. A határozott idejű szerződést az alperes érvénytelen felmondással szüntette meg, ez pedig elmaradt haszonként jelentkező kárt okozott a felperesnek.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Indokolásként előadta, a vállalkozási keretszerződés rendelkezéseiből nem következik, hogy köteles lett volna a felperest a szerződés teljes időtartamában megrendelésekkel ellátni, konkrét szerződési kötelezettsége csak az egyedi

megrendelések és azok teljesítése körében keletkeztek. A megrendelésekkel kapcsolatos kötelezettséget nem vállalt, így részéről szerződésszegés, illetve kártérítést megalapozó felróhatóság nem áll fenn.

Az elsőfokú bíróság a perbeli kártérítési igény összecszerű megalapozottságának ellenőrzésére lefolytatott könyvszakértői bizonyítás nyomán – az ahhoz igazodóan leszállított kereseti kérelemnek helyt adva – 11.411.367- Ft és járulécai erejéig marasztalta felperes javára alperest. A perköltség megállapítása során a jelentős mértékű keresetleszállításra tekintettel felperest tekintette túlnyomórészt pervesztesnek és ez alapján állapított meg az alperes javára perköltségtérítést, illetve e szerint osztotta meg a le nem rótt elsőfokú eljárási illeték utólagos megfizetésével kapcsolatos kötelezettségeket is.

Az ítélet indokolása szerint a felek a szerződésben kellő részletességgel és pontossággal meghatározták a teljesítendő feladatot, mint a szerződés tárgyát, továbbá meghatározták a vállalkozói díjat is. Ebből következően a vállalkozási keretszerződésnek nevezett szerződés a Ptk. 389. §-a szerint szabályozott vállalkozási szerződés lényeges tartalmi elemeit rögzítette, a keretszerződés alapján így teljesítés követelhető. A bíróság külön kiemelte, hogy a szerződés megszüntetése körében is részletes szabályokat tartalmaz a keretszerződés 17. pontja. A keretszerződésként megnevezett megállapodásból konkrét kötelezettségek származtak a felekre nézve, melyeket 2012. augusztus 23-át követően az alperes nem teljesített, ez pedig szerződésszegést jelentett. A bíróság e szerződésszegéshez kapcsolódó kártérítési felelősséget a Ptk. 318. § (1) bekezdés, valamint a Ptk.339. § (1) bekezdésére alapíthatónak találta. Külön hangsúlyozta, hogy perbeli esetben a felek szerződéses gyakorlatában rendszeres és folyamatos volt az egyedi szerződések megkötése, ez a folyamat az alperes magatartása miatt szakadt meg. Ekként a vállalkozási keretszerződés megszegése megállapítható, felperes ebből eredő kárigénye tehát megalapozott. A kár összecszerűsége tekintetében a bíróság ítéletét az igazságügyi könyvszakértői véleményre alapította, melyet a felperes is elfogadott, amikor az ott megjelölt összegre szállította le a perben érvényesíteni kívánt kártérítési igényét.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és a kereset teljes egészében történő elutasítását. Fellebbezésének indokolásában elsősorban azt hangsúlyozta, hogy alperes, mint megrendelő nem vállalta, hogy a keretszerződés hatálya alatt kizárólag vagy okvetlenül csak a felperesi vállalkozótól rendel szolgáltatást. Ebből következően a keretszerződés időbeli hatályának behatárolása nem jelentette azt, hogy 2012. év végéig köteles lett volna folyamatosan megrendeléssel ellátni a felperest. Vitatta továbbá, hogy részéről felmondás közlésére sor került volna, az alperes ügyvezetőjének 2012. augusztus 23-i levelét az együttműködési kötelezettség körébe eső tisztességes tájékoztatásnak kell álláspontja szerint tekinteni, az nem a vállalkozási keretszerződés felmondás útján történő megszüntetését célozta. Ekkor egyszerű tájékoztatást adott arról, hogy további megrendelést az alperes nem ad a felperes felé. Hangsúlyozta, hogy a perbeli keretszerződést nem lehet a Ptk. 389. §-a szerinti vállalkozási szerződésnek minősíteni, a szerződés lényeges tartalmi elemeit ugyanis az egyedi megrendelésekben rögzítették a felek. Erre példaként egy 2012. június 4-én kelt egyedi megrendelés elemzésével kívánt rávilágítani. Hangsúlyozta továbbá, hogy a perbeli keretszerződés vállalkozási típusú, az egyedi vállalkozási szerződések létrehozását célozta, megbízási elemet nem tartalmaz. Utalt továbbá a Szegedi Járásbíróság előtt a perbeli társcege által a jelen per alperese ellen kezdeményezett perre, melyben másodfokú eljárásban meghozott jogerős ítélettel hasonló tárgyú keresetet a bíróság elutasított, megállapítva, hogy az alperest megrendelési kötelezettség nem terhelte, szerződésszegés és ezzel kapcsolatos okozati összefüggés nem áll fenn, a felperesi kár bekövetkezte pedig nem bizonyított. Erre vonatkozóan a felperes reális, ellenőrizhető adatokat nem szolgáltatott. Megjegyezte, hogy e körben felesleges szakértői bizonyítás lefolytatására került sor az elsőfokú eljárás során.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokok alapján történő helybenhagyására irányult.

A fellebbezés nem alapos.

A peres felek a közöttük 2010-től folyamatosan fennálló gazdasági kapcsolat eredményeként kötötték meg a 2012. május 1-jei keltezésű „Vállalkozási keretszerződés” megjelölésű megállapodásukat, melynek a meghatározott idő leteltét megelőző megszüntetése miatt a felperes által érvényesített kártérítési igény képezte jelen per tárgyát.

A keretszerződésben megjelölt szerződési feltételek vizsgálata nyomán az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a keretszerződés megfelel a Ptk. 389. §-ában szabályozott vállalkozási szerződésnek, önmagában már a keretszerződésből konkrét jogok és kötelezettségek származtathatók a felekre nézve. A kereset jogalapját érintő ezen érdemi jogi álláspontot az alperes fellebbezésében támadta, állítva, hogy a keretszerződés csupán egy előszerződés volt, mely egyedi megrendelések esetén létrejövő szerelési-vállalkozási szerződések előszerződésének tekintendő, azokhoz szolgáltatott egységes háttérszabályokat. Az ítéletábra a vállalkozási keretszerződésben a szerződés tárgyát, a vállalkozói díjat, továbbá a teljesítés helyét szabályozó rendelkezéseket áttekintve, e körben alperes fellebbezési álláspontjával értett egyet. A szerződés lényeges szerződési feltételeket konkrétan nem határoz meg, általánosságban jelöli meg a megállapodás tárgyát, melyet nyilvánvalóan az egyes megrendelésekben kellett a feleknek pontosítaniuk. Ugyanez vonatkozik a szerelési-karbantartási tevékenység aktuális megrendelés szerinti helyszínére is. A vállalkozói díj meghatározásához egy díjtáblázatot tartalmaz a keretszerződés melléklete, mely irányadó a felek közötti díjelszámolásra, azonban egyedi szerződéskötés esetére nyitva hagyták a felek fix, átalányár megállapításának lehetőségét is. Ez a körülmény ugyancsak arra utal, hogy a vállalkozási keretszerződésben nem kívántak konkrét vállalkozási szerződéshez kapcsolódó feltételeket megszabni, ezért a perbeli megállapodás jövőben megkötendő egyedi vállalkozási szerződések előszerződésének tekintendő.

A hosszabb időre szóló keretszerződés előszerződés jellegét az eBDT2007. 1570. számon közzétett eseti döntésben kifejtett jogi indokok tükrözik.

A felek között a keretszerződéssel tartós jogviszony jött létre. Tartós jogviszonynak az olyan szerződéses kapcsolat minősül, amely a felek egymással szemben követendő magatartását hosszabb időre meghatározza. Lényeges eleme a szerződésből erdő kölcsönös jogosultságok és kötelezettségek hosszú távú szabályozása.

A tartós, jelen esetben több mint fél éves időszakra szóló keretszerződés olyan előszerződés, amely nem csupán egy, meghatározott tartalmú, konkrét szerződés jövőbeni megkötésére keletkeztet kötelezettséget a felek számára, hanem az ott meghatározott keretek között a jövőben folyamatosan megkötendő, számos szerelési-karbantartási, tehát vállalkozási típusú szerződések létrehozását segíti elő. Célja az egyedi ügyletek egységes háttérszabályainak rögzítése, tehát mintegy általános szerződési feltételek formájában foglalja össze azokat az irányadó keretszabályokat, amelyek minden egyedi szerződésre vonatkoznak, azok egységes háttérszabályaként szolgálnak. Az egyedi szerződést létrehozó megrendelés és az azt elfogadó vállalkozói visszaigazolás szerint kellett a feleknek megállapodniuk az elvégzendő feladatok konkrét műszaki tartalmáról, a munkavégzés helyszínéről és arról, hogy a vállalkozói díjat a díjtáblázat alapján vagy pedig egyedi átalányár formájában kívánják meghatározni. A peradatokból megállapítható, hogy ebben a formában 2012. május 1-jétől augusztus 23-ig igen jelentős mennyiségű, több száz egyedi vállalkozási szerződés jött létre a felek között, melyeket felperes rendszeresen teljesített, ezek tekintetében a felek egymással teljes körűen el is számoltak. A keretszerződés alapján tehát az alperest kötelezettség terhelte a

felperessel vállalkozási szerződések megkötésére.

Az ítéletábra a perbeli vállalkozási keretszerződést az elsőfokú bíróság jogi álláspontjától eltérően a Ptk. 208. § (1) bekezdése szerinti előszerződésnek tekintette, melynek a meghatározott idő elteltét megelőző megszűnésével kapcsolatban, a Ptk. 208. § (6) bekezdéséből adódóan, a Ptk. vállalkozás című XXXV. fejezetében rögzítettek az irányadók (BH 1985/354.).

A felek közötti jogviszony megszűnésének vizsgálata körében elsődlegesen az alperes 2012. augusztus 23-i keltezésű felpereshez intézett tájékoztatását kellett a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerinti szempontok alapján értelmezni. Ebben az alperesi ügyvezető két baleset bekövetkeztét említi, mely állítása szerint „negatívan befolyásolja” az alperesi társaság megítélését. A továbbiakban pedig tájékoztatást közöl arról, hogy a jövőben nem áll módjában alperesnek a felperest alvállalkozóként foglalkoztatni. A jogviszony megszűnését eredményező ezen alperesi nyilatkozata felperes szerződésszegésre nem hivatkozik, alperes a keretszerződés 17. pontjában felsorolt esetek egyikét sem említette ezt követően, és a perben sem mint szerződésszegésre alapított felmondási okot. Alperes perbeli álláspontja szerint felmondást ő nem közölt, és még a fellebbezésben is az együttműködés körébe eső tájékoztatásnak kérte tekinteni nyilatkozatát. Az alperes szerződést megszüntető nyilatkozata ezért szerződésszegésre alapított felmondásnak nem minősíthető.

Az alperes a felpereshez címzett nyilatkozatokban közölte, hogy a jövőre nézve a jogviszony folytatását nem kívánja, további egyedi megrendeléseket nem ad a felperes részére. Az alperesi megrendelő a szerződés megszüntetési szándékát mindezek tükrében a Ptk. 395. § (1) bekezdése alapján kell jogilag megítélni. E jogszabályhely a megrendelő számára általános elállási jogot biztosít, mely tartós jogviszony esetében, annak jellegéből adódóan csak a jövőre nézve gyakorolható, így ez a szerződést megszüntető nyilatkozat ilyen esetben a Ptk. 320. § (1) bekezdése szerinti, azonnali hatályú felmondásnak felel meg. Az alperesi megrendelő nem felperesi szerződésszegésre alapította a szerződés megszüntetési szándékát, így az eset összes körülményeit is figyelembe véve, a felmondás különös, szerződésszegésre alapított jogcíme nem áll fenn, ennek megfelelően az nyilatkozatot a megrendelő általános elállási – jelen esetben felmondási – jog gyakorlásaként lehet csak értelmezni (Legfelsőbb Bíróság (Kúria) GK 16. számú állásfoglalás a) pont). Eszerint a megrendelő a szerződéstől bármikor elállhat, köteles azonban a vállalkozó kárát megtéríteni. Ez felróhatóságtól független kártalanítási kötelezettséget jelent, tekintve, hogy a szerződés megszüntetés jogát a törvény biztosítja a megrendelőnek.

A nyilatkozat közlése után a jogviszony a felek között ténylegesen megszűnt, az alperes – annak ellenére, hogy megrendelésekkel rendelkezett, a felperesnek azokat már nem továbbította, munkalehetőséget nem biztosított.

Mindezekből következően az elsőfokú bíróság helyesen folytatott le szakértői vizsgálatot arra, hogy a keretszerződés megszűnése nyomán a hátralévő időre nézve milyen mértékű kár érte a felperest. A szakértő által kimunkált, elmaradt vagyoni előny mellett a felperes részére megítélendő kártérítési összeg meghatározása során azt is figyelembe kell venni, hogy a keretszerződés rendelkezéseiből adódóan a felperesnek már a szerződéskötéskor úgy kellett kalkulálnia, hogy 2012. év végéig a szükséges mennyiségű szakembergárdát és a munkavégzéshez szükséges munkaeszközöket biztosítania kell, valamint gondoskodni kell a munkavállalók és munkaeszközök eljuttatásáról az egyedi megrendeléseknek megfelelő helyszínekre. Ez a rendelkezésre állási kötelezettség olyan kapacitás fenntartást is szükségessé tette a felperes oldalán, melynek folyamatos költségei vannak, és amely az előszerződés megszüntetése nyomán nyilvánvaló átcsoportosítási, szervezési többletköltségeket is okozott felperes számára, továbbá a szerződött időszakra más megrendelések szerzéséről nem kellett gondoskodnia. Ebből származott a jelen perben elmaradt haszonként érvényesíthető kárigénye.

Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a jogi képviselővel eljárót és érdemi fellebbezési ellenkérelmet előterjesztő felperes fellebbezési eljárási költségeinek megtérítésére. Felperes a másodfokú eljárásban már teljes egészében pernyertes lett, ezért az ítélőtábla a részére ügyvédi munkadíj címén megítélt másodfokú eljárási költség összegét a 32/2003.(VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pont, (5) és (6) bekezdései alapján határozta meg.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó sk.. Dobler László sk. . Béri András sk.
a tanács elnöke előadó bíró táblabíró